

EURÉN GUSTAF ERIK

KAFFE JA TUPAKKI

Gustaf Eurén

Kaffe ja Tupakki

«Public Domain»

Eurén G.

Kaffe ja Tupakki / G. Eurén — «Public Domain»,

Содержание

KAFFE JA TUPAKKI	5
Конец ознакомительного фрагмента.	7

Gustaf Erik Eurén

Kaffe ja Tupakki

KAFFE JA TUPAKKI

Kaffepuu.

Niinkuin ihmisten elämässä yksi kansa on toista merkillisempi ja usein yksi ihminen kansan seassa merkillisempi kuin koko kansa yhteensä, niin on kasvaimienki seassa toinen kasvulai toistansa merkillisempi ja monasti on yksi ainoa kasvain kaikkein heimolaistensa joukossa ylimäärin tunnettu ja ihmeellinen. Leipäkasvut ovat kaikkina maailman aikoina arvattavasti olleet merkillisimmät, ja niitä lähimmät ovat muut ihmisten syötävät kasvaimet. Sitten tulevat ihmisten vaatteiksi kelpaavaiset kasvaimet. Lopuksi ovat eläinten syötävät kasvaimet saaneet suuremman arvon. Muista tietävät tuskin muut kuin oppineet mitään. Kaikkein kasvaimien seassa, jotka ihmisten nautinnoksi ovat käytetyt, on kaffepuu saanut suuren merkillisyyden. Kaikkein nautittavain kasvujen seassa on se saanut yhtä suuren merkillisyyden kuin puuvilla (pumpuli) verho kasvujen seassa.

Arabiassa ja Javan luodolla nousee kaffepuu 8-10 kyynärän korkuiseksi, mutta länsi-Indiassa ei sitä päästetä siihen korkeuteen, vaan leikataan oksat poikki ajallansa, josta se paremmin vesoo, tulee haaraistemaksi ja antaa niin enemmän hedelmiä. Oksat ovat toinen toistansa vastaiset, lehdet samaten, jotka aina viheriöitsevät. Valkoiset ja hyvähajuiset kukkaset istuvat rypälettäin lehtien loukossa. Kukoistaissansa näyttää kaffepuu ikäänkuin lumelta peitettynä, enemmänki kuin meidän omenapuumme, jotka myös kyllä kukassa ollessansa lumittuneelta näyttävät. Kukkasia seuraa punainen hedelmä, joka sekä muotonsa että kokonsa vuoksi on kirsipuun marjan kaltainen, suurempi ja punaisempi kuin tuomen marja. Sen marjan mehussa on kaksi siementä, joiden toinen puoli on tasainen, toinen ympyrämäinen. Nämät kutsutaan kaffepöönäksi (kaffeherneeksi), joka on väärä nimi koska ei hedelmä ole palko vaan marja. Jo toisena vuonna kantaa kaffepuu hedelmiä, mutta täysisatoinen on se vasta neljäntenä eli viidentenä vuonna. Se vaatii lämpimiä maita, ehkä ei se salli kovaa kuumuutta. Kuumissa maan paikoissa istutetaan se muiden puiden varjoon ja kaipaa aina märkyyttä.

Arabian saarento on enimmäiten santamaata, kovin lämmin ja melkein sateeton; mutta sen eteläisessä päässä, jonkun matkan meren rannasta, on vähän kalpeampi ilma, vuorinen maakunta ja tarpeellinen paljous sadetta. Täällä onnellisessa Arabiassa (niinkuin sitä osaa on kutsuttu; sen oma nimi on Yemen) luultiin kauan aikaa kaffepuun kotomaan olevan. Mutta nyt tiedetään että kaffepuu Egyptin maasta eteläänpäin, Abyssiniassa ja vieläkin eteläisemmissä maissa, Enarea ja Kaffa, kasvaa villipuuna metsissä. Tästä päättäen on kaffepuu Arabiassa istutettu, tuotuansa sinne nimitetyistä Afrikan maakunnista.

Useimpain ja merkellisimpäin asiain alku on aina ollut satuisessa hämärässä. Tosien asiain siaan kerrotaan satuisia juttuja. Niin on puhe kaffeherneenki ensimmäisestä nautitsemisesta melkein turhaa tarinata, joka kerrotaan seuraavalla tavalla: Eräs mahometilaisen luostarin esimies oli havainnut kuinka kutut, tätä hedelmätä nautittuansa, tulivat valppaiksi, juokseskentelivät ja hyppelivät yökaudet. Tämä saatti hänen valmistamaan tästä hedelmästä juomaa, joka pitäisi sekä hänen että luostarin muut kirkonpalveliat valppaina, koska heidän koko yön täytyi templissä rukouksia pitää.

Kaffejuominen kuuluu kokonaan kykyisempiin aikoihin. Vanhat Grekalaiset ja Romalaiset eivät tästä juomasta tienneet mitään. Eräs vanha arabialainen kirja asettaa kaffejuomisen 15 vuosisadan keskipaikoille, josta päättäen se olisi noin 400 vuoden vanha. Tämä arabialainen kirjoitus kertoo kaffejuoman syntymisen seuraavalla tavalla: Arabian eteläisellä rantamaalla, Adenissa, oli eräs mufti (iso-pappi), nimeltä Gemaledin. Punaisen meren länsirannoilla matkustaissansa kohtasi hän muutamia kansalaisiansa, jotka nautitsivat kaffejuomaa. Kotiin tultuansa arveli hän tämän juoman

terveelliseksi ja havaitsikin koettunsa sen tekevän pään selkeäksi ja vastustelevalta unta, jonka tähden hän säätti sitä juomaa kirkon palvelioille, jotka yörukouksia pitivät. Mutta nämä katsoivat sen päivälläkin nautittuna hyväksi. Näistä levisi kaffejuoman nautitseminen, ensin Adenissa sitten koko Arabiassa ja myös Mekka nimisessä kaupungissa, josta se, koska kukin mahometilainen on vaadittu sinne kerran elämässään vaeltamaan, pian levisi kaikkein mahometilaisten maihin. Tässä tosin ei ole kaffejuomisen alkua osoitettu, mutta kuitenkin sen leviäminen Arabiassa, josta se sitten yli koko maailman on saatettu.

Vuonna 1511 lähetti Egyptin Ruhtinas uuden maaherran Mekkaan. Tämä, joka ei tätä juomaa tuntenut, suuttui kovasti nähdessään kerran kaupungin suuressa kirkossa kirkonpalvelia istuvan loukossa ja juovan kaffejuomaa. Hän ajoi nämä ulos kirkosta ja kutsui kokoon jumalasia, lainoppineita ja muita kaupungin ymmärtäviä miehiä, jotka kauan tästä asiasta tuumailivat. Yksi niistä sanoi toisten pilaksi että kaffe niinkuin viinakin saattaa juovuksiin, jonka hän tiesi siitä että hän oli kaffeeta maistanut. Mutta koska laki kielsi kaikkia semmoisia väkeviä juomia maistamasta, sai hän rikoksestansa laissa määrätyn raipparangaistuksen. Koska nämä kokoontuneet eivät taitaneet tulla mihinkään päätökseen, kysyttiin lääkäreitä. Maaherra kutsui kaksi lääkäriä, jotka sanoivat kaffejuoman terveydelle vahingolliseksi, jonka tähden se juoma kirottiin. Sitä kiellettiin myymästä, kaikki aseet ja astiat poltettiin ja se, joka sitä joi, kuljetettiin aasin selässä pilkaksi ympäri kaupunkia. Mutta tämä kiello ei ollut pitkäaikainen, sillä ruhtinas itse Kairossa oli hyvä kaffejuomari ja hänen oppineimmat miehensä todistivat sen vahingoittamattomaksi ja luvalliseksi. Tämän voiton perästä tuli kaffe vieläkin suurempaan huutoon ja tietoon.

Parin kymmenen vuoden kuluttua sattui kuitenkin Kairossa (Egyptin pääkaupungissa) jonkun kiihkomielisen päähän ruveta saarnaamaan oikeata sotaa kaffejuomaa vastaan, joka nyt oli tuttu jokaisessa pienimmässäkin kaupungin töllissä. Hän saarnasi sanoen ettei yksikään kaffejuomari ole oikia mahometilainen. Häneen mieltyneet oikiauskoiset ihmiset tulivat tästä niin villiin, että he kirkosta tultuansa ryntäsivät kaffehuoneisiin sisälle, löivät palasiksi kupit ja pöydät sekä pahasti tupuloitsivat kaikki juomarit. Koko kaupunki jakautui kahteen viholliseen lahkoon, kaffejuomarien ja kaffesotiaien. Kapina ja meteli oli hirmuinen. Kaupungin ylimmäinen tuomari kutsui oppineita kokoon ja nämä väittivät yksimielisesti että jo aikoja sitten oli tietty asia että kaffejuoma olisi sekä luvallinen että hyödyllinen. Kokouksen esimies tarjosi päälliseksi kaikille kaffeeta ja otti itse ensimmäisen kupin. Tämä uusi voitto levitti vieläkin enemmän kaffeen sekä huudon että nauttimisen. Niin tekevät ainakin ajattelemattomat vähämieliset ihmiset, turhasta ottavat suuren äänen ja tekevät sen, mitä he parantaa aikovat, kahta pahemmaksi.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.